

Folketingets erhvervs-, vækst-, og eksportudvalg

24. april 2012

Vedr. L 125 - Forslag til lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

Verdens Skove henvender sig vedrørende det fremsatte lovforslag om oprettelse af en mæglings- og klageinstitution for ansvarlig virksomhedsadfærd og ændring af årsregnskabsloven i den forbindelse. Verdens Skove finder det positivt, at der oprettes en mæglings- og klageinstitution, og lovforslaget indeholder mange positive elementer. Lovforslaget indeholder imidlertid også visse elementer, som Verdens Skove finder bekymrende, jf. nedenfor. Vi håber, at I vil tage vores bemærkninger med i jeres overvejelser under lovforslagets videre behandling.

Som eksempel på den type af sager, som kan blive indbragt for den nye mæglings- og klageinstitution har Verdens Skove til orientering vedhæftet foreningens klage fra 2006 til det nuværende danske OECD kontaktpunkt. Et resume af klagens indhold fremgår nedenfor.

Der henvises i øvrigt til 92-gruppens henvendelse, som Verdens Skove støtter.

Formandens uddannelse

Det fremgår af høringsnotatet til lovforslaget, at det ikke anses for nødvendigt, at formanden for mæglings- og klageinstitutionen er jurist.

Mæglings- og klageorganet skal blandt andet sikre, at et mæglingsresultat eller en virksomheds adfærd er i overensstemmelse med OECD's retningslinier for multinationale virksomheder. Uanset at mæglings- og klageinstitutionen ikke er en retlig instans, skal institutionen stadig foretage en juridisk vurdering, når overensstemmelse med OECD's retningslinier skal vurderes.¹ Institutionens troværdighed vil derfor afhænge af, at institutionen besidder de nødvendige kompetencer til at foretage en juridisk vurdering af en klage og overholdelse af OECD's retningslinier.

Verdens Skove anbefaler derfor, at det indskrives i lovforslaget, at formanden skal være dommer.

Formandens habilitet

Det fremgår af lovforslaget, at mæglings- og klageinstitutionens formand forestår mæglingen. Hvis mæglingen ikke fører til et resultat kan mæglings- og klageinstitutionen foretage en egentlig undersøgelse af sagen og afgive en udtalelse om overholdelsen af OECD's retningslinier.

En grundforudsætning for at kunne fungere som mægler i en sag er, at mægler har begge parternes tillid. Denne tillid kan svækkes, hvis mægler efterfølgende skal foretage en egentlig vurdering af sagen. Derfor fremgår det for eksempel af reglerne for retsmægling, at en dommer, som mægler i en sag, efterfølgende er afskåret fra at indgå i sagens afgørelse ved dom.

¹ Uddrag fra lovforslaget; "Ved at anvende OECD's Retningslinier for Multinationale Virksomheder som mæglings- og klageinstitutionens bedømmelsesgrundlag vil den væsentligste del af alle relevante internationale principper og konventioner for samfundsansvar være omfattet, herunder særligt FN's nye retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv."

Mæglings- og klageinstitutionen er ikke et juridisk organ. Institutionen skal dog stadig tage stilling til sagen, ved afgivelsen af en udtalelse. Hvis formanden indgår i både mægling og udtalelse vil parternes tillid derfor kunne svækkes under mæglingen.

Verdens Skove anbefaler derfor, at det indskrives i lovforslaget, at en mægler efter endt mægling ikke kan medvirke i sagens videre forløb og i afgivelsen af en udtalelse om sagen.

Sager vedrørende danske virksomheders adfærd i et andet OECD land

Det fremgår af høringsnotatet, at mæglings- og klageinstitutionen kan afvise at behandle en sag, hvis klagen vedrører forhold, der er foregået i et andet OECD land, selv hvis både virksomheden og klager er dansk.

Det er i overensstemmelse med OECD's retningslinier. Det kan imidlertid være problematisk for både klager og virksomhed at få en sag behandlet i et andet OECD land. Af hensyn til begge parter i sagen, anbefaler Verdens Skove derfor, at mæglings- og klageinstitutionen i samarbejde med det lokale kontaktpunkt får mulighed for at behandle sager vedrørende forhold begået i et andet OECD land, og hvor begge parterne er danske.

Det er Verdens Skoves vurdering, at dette ikke strider imod OECD's retningslinier, da retningslinierne foreskriver hvilket lands kontaktpunkt, der *skal* behandle en sag, men ikke forhindrer, at et andet lands kontaktpunkt *kan* behandle en sag.²

Verdens skove anbefaler derfor, at kontaktpunktet får mulighed for at behandle sager, hvor begge sagens parter er danske.

Rapporteringskravet i årsregnskabslovens §99a

Det fremgår af lovforslaget, at årsregnskabsloven ændres, så virksomheder fremover skal rapportere om sine politikker vedrørende menneskerettigheder og reduktion af sin klimapåvirkning. Verdens skove mener, at rapporteringskravet både bør omfatte klima og øvrige miljøtiltag, da klimatiltag ikke nødvendigvis er det mest relevante miljøtiltag for den enkelte virksomhed.

Fastholdes den nuværende formulering, risikerer man at understøtte tendensen til, at virksomheder ensidigt fokuserer på sin klimapåvirkning og undlader at fokusere på mindst lige så vigtige emner, såsom biodiversitet og bæredygtighed, hvilket samtidig øger risikoen for greenwashing. Når virksomheder fremover skal rapportere, bør de bruge ressourcerne hensigtsmæssigt og effektivt og dermed tage stilling til de reelle miljømæssige risici forbundet med sin virksomhed.

Verdens Skove anbefaler derfor, at der i årsregnskabslovens §99 a stilles krav om rapportering om politikker vedrørende menneskerettigheder og miljø.

² OECD Guidelines for Multinational Enterprises, 2011 udgave s. 82.

Verdens Skoves klage til det nuværende danske OECD kontaktpunkt

I 2006 klagede Verdens Skove (dengang Nepenthes) til det nuværende danske OECD kontaktpunkt.

Klagen vedrørte:

- Samhandel med leverandører som benyttede tvangs- og børnearbejde
- Samhandel med leverandører som benyttede tvangsforflyttelser
- Køb af ulovligt tømmer
- Samhandel med en leverandør, som virksomheden var opmærksom på havde udtalt, at han ikke fandt det muligt at tjene penge uden at bryde loven.

Klagen vedrørte ovennævnte forhold i fire lande, men ingen af landenes myndigheder gjorde noget for at gribe ind. De danske domstole kunne ikke behandle sagen, da klagen vedrørte en dansk virksomheds handlinger uden for dansk jurisdiktion.

Klagen blev aldrig undersøgt, hvorfor det ikke er fastslået, hvorvidt der er sket brud på OECD's retningslinier. Verdens Skove mener dog, at påstandene i klagen er underbyggede og veldokumenterede.

Verdens Skove vil gerne fremhæve, at det desværre ikke altid er en selvfølge, at danske virksomheder overholder basale menneskerettigheder og respekterer miljøet. Der findes sikkert mange flere eksempler på, at virksomheder begår overgreb mod lokalbefolkningen, eller lukker øjnene for leverandørers overgreb. Ovenstående klage er et eksempel på en sag, som ikke ville blive behandlet af andre end et mæglings- og klageorgan. Verdens skove mener, at dette eksempel viser organets eksistensberettigelse.

På vegne af Verdens Skove

Suzanne Rosenkilde Nielsen og André Mildam